

vega škodljivcu ter ga uniči. Vporabimo lahko tudi tobačni izvleček, ako istemu prilijemo nekoliko mazavega mila in alkohola, n. pr. špirita, teri slednji najpreje voščeno prevlako razstopi in nato šele deluje strupena sestavina tobačnega izvlečka na uš samo. Ako n. pr. vporablamo sredstvo, ki se je prav izborno obneslo — »Garkon«, ki se proizvaja v Celju ter želimo absolutno sigurno uničiti krvavo uš, priporočamo h Garkonu dodatek sode na ta način, da pridenemo na 1 paket Garkona (ki je za 20 litrov škropila) še pol kilograma sode. Soda je v vsakem gospodinjstvu na razpolago in nabavna cena iste malenkostna, vendar pa je uprav soda kot dodatek h Garkonu zelo važna, ker istotako razstopi hitreje pred vsem voščeno prevlako krvave ušice, nakar šele lahko deluje Garkon ter škodljivca umori.

Za mazanje debela in debelejših vej vzamemo poleg škropila še malo apna ali pa ilovice ter to brozgo z navadnim čopičem, ki si ga lahko po potrebi tudi sami napravimo, dobro namažemo po debelu, posebno pazljivo in skrbno na mestih, ki so napadene po krvavi ušici. Pri tem je seveda paziti, da krvavo uš dobro zmočimo, ker bi površno mazanje le deloma ugonobilo tega izredno odpornega zajedalca.

Z mazanjem debela in debelejših vej pa nismo uničili samo raznovrstno golazen in krvavo uš, obvarujemo drevje tudi pred pozebo ter dosežemo gladkejšo kožo, ki je najboljša in najsigurnejša ovira za naseljevanje krvavih ušic ter raznih drugih škodljivcev.

Kakor smo že zgoraj omenili, se krvava uš prav rada utabori pri napadenih jablanah preko zime na koreninski kroni. Tukaj jo uspešno zatremo, ako odgrnemo zemljo od koreninske krone in na to škropilo previdno polijemo na napadeno mesta.

Mazanje nežnejših vejic in brstja s premočno koncentrirano brozgo odsvetujemo, ker utegne škodovati. Močno

DOBER GOSPODAR JE ZLATA VREDEN.

V Croata kinu proizvajal je nedavno film »Valičanstvo zapoveduje«. V tem filmu je rekel dvorni minister (Reinhold Schünzel) o priliki zaupnega pogovora svojemu dvornemu detektivu, ki mu je vedno vsled svojega prehlada v lice kihal: Pa vzemite vendar ASPIRIN TABLETE. Pazljivi slušatelj je iz navedenega načina izražanja gotovo razumel začudenje ministra, zakaj dvorni detektiv pretekle noči ni vzel v čašici topllega čaja 2 Aspirin tableti, ker bi mu v tem slučaju, ob njegovem neprestanem kihanju nič več ne bilo nadležno. Iz teh vrstic se vidi, da je vsakemu človeku pri prvem pojavu prehlada postale Aspirin tablete nenadomestljivo obrambno sredstvo.

napadene poganjke in nežnejše vejice je treba žrtvovati in zažgati. Sicer pa škropimo drevje, ki je bilo po krvavi uši močno napadeno, s škropilom tako, da mesta naselbin s škropilom dosežemo od vseh strani.

Pri tej priliki bi še pripomnil, da je pisec teh vrst dosegel tudi z lepljivimi pasovi »Rekord« prav lepe uspehe ter polovil na jesenskih pasovih prav mnogo krilatih rodnih samic.

Krvava uš, katere sadjar ni takoj v začetku, ko se je pojavala na jablani, z vso energijo zatiral, lahko ugonablja sčasoma najlepše sadno drevje, ki postane po ušici rakavo, hira, se osuši in končno podleže.

Ravno sedaj na jesen pa je treba na tega zajedalca posebno paziti, ker nastopa krilata samica, ki skrbi, da se rod raznese na vse vetrove in napada tudi one jablane, ki do sedaj niso bile napadene.

Ako smo podvzeli zgoraj omenjene obrambne mere, bodemo v naprej onemogočili razširjenje, jasno pa je, da je v tem primeru potrebno nastopati složno. Poedinec sam pri najboljši volji ne bo mogel uspešno nastopati, ako njegovi sosede prav nič ne podvzamejo, ako torej ne bode skupnosti v gestu »Neizprosni boj vseh sadjarjev proti škodljivcem.«

Nadaljevanje sledi.

*

Gospodinjski koledar.

Ne le možje gospodarji, tudi naše gospodnje, žene in dekleta, potrebujejo svoj koledar, ki jim služi celo leto za vse potrebne beležke v gospodinjstvu. Tudi ves pouk o gospodinjstvu mora imeti neko stalno podlago, ki naj jo tvori ravno **Gospodinjski koledar**. Zato je izšel letos prvič in bo doslej izhajal redno.

Vsebina gospodinjskega koledarja

Koledar.
Poštne pristojbine.
Žena in država.
Žena in združništvo.
Čistote, cvetja in petja v naše domova.
Gospodinjska izobrazba.
Krščanska ženska zveza v Mariboru.
Razvoj gospodinjskega šolstva pri šs. sestrah.
Ustanovitev gospodinjsko-nadaljevalne šole.
Seznam gospod.-nadalj. šol od leta 1929—30.
Gospodinjsko-nadaljevalne šole v Mariboru.
Mlekarstvo v kmetskem gospodinjstvu.
Tabela: Prodaja mleka.
Tabela: Polzkusna molznja.
Gospodinja v kuhinji.
Kuhinjski recepti.
Tabela: Poraba jajc.
Tabela: Valjenja.
Tabela: Promet z mlinom.
Gospodinja v vrtu.
Tabela sejanja.
Nekoliko besed o pravilnem pranju.
Kako ravnaj z gobami.
Prva pomoč v nesreči.
Domača zdravila.
Koledar brejesti.
Koledar prejemkov in izdatkov.
Zapisnik delavcev in plače.
Zapisnik živalskega prirastka.
Prazen papir za beležke, 60 strani

Kako je bil potreben!

To je bilo prvo, kar smo prejeli kot odgovor od onih gospodinj, ki so ga že videle. Vsa dela, ki jih ima gospodinja v kuhinji, v vrtu, na

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

Od tedaj meščani niso več videli ob večerih plapolajočih ognjev med prvimi drevesi gozda. Tudi brezdelnih gruč niso več videli postopati, posedati in pohajkovati na obrežju. Smrt je bila planila med družbo izgnancev, ki jih večinoma ni vezalo ničesar razen skupne usode: siromaštva. In jih je razpršila, kakor če plane jastreb med jato vrabcev. Globlje v gozd so se poskrili od strahu pred smrtjo, hoteč ji ubežati. Kje sredi loga je bilo včasih videti iznad vrhov dreves belkast dim, znamenje, da je gozd še obljuden. Včasih so opazili stanovalci ob Dravi, kak posamezen sprehajalec in straže ob mestnem zidu onstran Drave posameznega razcapanca. Pest je vihtel v zraku, nerazumljive besede kričal. Najbrž psovke, ker mesto ni več kruha pošiljalo.

V sporazumu z zdravniki je mestna gosposka priporočala meščanom razna sredstva in zdravila, ki so se pokazala pri prejšnjih kugah kolikor toliko dobra in uspešna. Razglasili so natanko, kako naj ljudje žive, kaj naj jedo, kaj pijejo, kako se oblačijo, kaj naj pri sebi nosijo, da se okuženja obvarujejo;

kaj naj store prebivalci hiše, v katero neusmiljeni gost vstopi, kaj oboleli, kaj strežniki.

A vse te odredbe smrti niso oplašile. Že v naslednjih dneh je pobrala po deset oseb na dan. Drhteča groza je stopala z bledim, upalim obličjem po mestnih ulicah, od hiše do hiše, in je vsa srca s strahom in trepetom polnila.

Tudi cerkvena oblast se je takoj zgenila. Določila je okužencem duhovnika, minoritskega patra. Dali so mu vse posebne pravice in polnomočnosti, ob velikih epidemijah navadne: sveto obhajilo sme deliti z žlico, poslednje olje z bombaževino, v olje namočeno, in zadostuje, da okužence z bombaževino le na čelu mazili. Sv. mašo naj daruje javno na mestnem trgu. Verniki naj se je ne udeležujejo skupno, ostanejo naj v stanovanjih, ob oknih, naj bodo v duhu navzoči. Sicer pa je vsa duhovščina, svetna in samostanska vseh treh samostanov, izjavila, da vsak trenotek vsakemu bolniku rada postreže, kolikor dopuščajo veljavna določila, ki naj nadaljnje okuževanje zabranijo. Dejanski se ne bolniki ne zdravniki ne duhovniki za ta navodila niso prevestno brigali. Ljudstvo je prihajalo v cerkve v navadnem ali še večjem številu; samo brez moči, je iskalo pomoči božje. Duhovniki so rade volje šli k vsakemu bolniku, ki jih je klical, k vsakemu, ki so slišali o njem, da so se pokazali na njem znaki bolezni. Črne bule.

Izvir in popotnik.

Zelo vročega poletnega dne je dospel popotnik k izviru voda. Popotniku je stal pot na obrazu in jeziku se mu je od žeje že kar eušil. Ko je zagledal svežo vodo, kako izvir iz tal, se je nagnil ter je v velikih požirkih pil. Kmalu nato so ga prijete bolečine v želodcu, sedel je poleg izvirkarja in je menil:

»To je grd strup! A kdo bi si mislil, da je v tej lepi in tako priključivi obliki skrite toliko zlobe.«

Izvirček pa je zasumljal:

»Nisem strup. Slabe govoriš o meni, popotnik moj. Vse, kar tu zeleni, oživljam jaz u

njivi, v hlevu, pa tudi v sobi in v javnem življenju, obravnava in daje za nje navodila. Razni gospodinjski tečaji, o katerih je v koledarju tudi prvo popolno poročilo za zadnji dve leti, so usposobili toliko vrlih gospodinj, da nujno potrebujejo knjigo, ki jim omogoča njihovo gospodinjsko znanje tudi praktično uveljaviti doma. In za to v popolni meri dobro služijo gospodinjski koledar, posebno ker je trepežen, vezan v celo platno.

Kje se dobi?

Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane 10 Din s poštnino vred. Poslati je denar ali znamke v pismu naprej. Najbolje pa je, ako razne ženske organizacije koledar kar skupaj naročijo, dobijo tudi popust. Naročajte hitro, ker se ga ni veliko tiskalo!

*

Gospodinja kot mati.

Pril vsim ogromnem delu kaj pogosto ne ostane kmetski gospodinjki mnogo časa za otroke ali pa se smatra vzgoja otrok kot nekaj postranskega tako da ima polje in živina prednost pred otroci.

Vidite gospodinje-matere, da to ni prav in bi ne smelo biti. Vaš materinski čut in zavest, da so otroci Vaši nasledniki in bodočnost naroda bi to nikakor ne smela pripuščati.

Gospodinja-mati pa naj ne skrbi samo za telesni blagor otrok, za hrano in obleko, temveč se mora ona brigati pred vsem za duševno vzgojo. To je sveta dolžnost vsake krščanske matere, da vzgaja svoj rod k močnemu zaupanju v Boga, da bodo otroci dobri, pošteni in značajni. Rano vzbudi v otroški duši verski čut. Nadzoruj otroke glede njih tovarišije in odnose do obče anja. Uči jih prijaznega vedenja napram tovarišem in lepega usmiljenega ravnanja z živino. Uči jih ponižnosti in skromnosti ter spoštovanja do starejših oseb. Opominjaj in kaznuj če potrebno, ali vselej pravično. Ne obetaj kazni, ki jih nikdar ne izvršiš.

Imej vedno odprta ušesa in razumevanje za vse one male težave in skrbi

JESEN

a posebno vlažno in zimsko vreme povzroča mnogo več prehlada nego suha zima. Topla obleka in dobra obutev ne zadostuje, da čuva telo od prehlada, posebno pa od vratobolja in gripe in zaradi tega se v današnji dobi napredka vzamejo kot poskušano preventivno sredstvo »PANFLAVIN PASTILE«.

Pri nastopu kašlja in pojavi katara vzame se KRESIVAL SIRUP.

otroških src. S tem si pridobiš zaupanje otroške duše in boš svojemu otroku mati-prijateljica h kateri bo našel tudi že odrasel pot po dober nasvet, ker ve, da ga boš razumela. Tako odvrneš marsikatero gorje in zablodo, sebi pa prihraniš nepotrebno jezo, skrb in potoke solz.

Soloobvezne otroke odpravi pravočasno k pouku. Brez res tehtnega vzroka naj nikdar ne zamude niti ure. Ti mu ne smeš naprtiti dela, radi katerega izostane od pouka. Največkrat se da tako delo opraviti tudi po šoli. S takim ravnanjem odvrtaš otroka od učenja, vzameš mu veselje do šole, predvsem mu pa kratiš pravico do izobrazbe. Kar se Janezek ne nauči — Janezek tudi ne zna. Nadzoruj svoje otroke pri učenju, vzbujaj jih z dobrim in jim omogoči če tudi z žrtvami, brez teh pa itak nobena kmetska mati ne vzredi svojih otrok, da se še prosti obveznega pouka udeležijo strokovnega pouka v kmetijski nadaljevalni šoli ali tečaju, kjer se seznanijo s pridobitvami novega časa v korist sebi in domačiji, da so deležni blagvesti naših katoliških izobraževalnih društev in bodo kot izobraženi gospodarji in gospodinje znali ceniti kmetsko delo, ljubiti svoj kmetski dom in rodno grudo.

Nadevana gosja pečenka.

Očiščeni goski odreži glavo, vrat, noge in perutnice pri drugem sklepu, nato jo naribaj od zunaj s soljo, znotraj pa kakor zahtevajo razni nadevi: z majarončkom samim, s soljo in kumno ali pa nič.

Votlino napolni z drobnimi, opranimi, neolupljenimi jabolki (mošančki),

poprej pa naribaj gos od znotraj z majarončkom.

Napolniš lahko gos z drobnimi, olupljenim krompirjem. Poprej pa jo naribaj od znotraj z majarončkom, in malo soli, po okusu tudi s kumno.

Prav izvrsten nadev so kostanji. Kostanje surove olupí, napol kuhanim odstrani še notranjo kožico. S kuhanimi (ostati morajo še celi) napolni gos, poprej pa naribaj notranjost z malo soli.

Tudi nadev iz žemelj je dober in tečen. Zreži tri žemlje (50 par) na male kocke, polij s stremi žlicami vroče masti, premešaj, dodaj par žlic mleka ali sladke smetane, primešaj tri jajca, ščep popra, cimeta, malo soli in majarončkovih plev ter surove fino seklane gosje jetrce. Zmes ne sme biti suha pa tudi ne tekoča. Za ta nadev se gos od znotraj ne soli.

Tako napolnjeni goski sešij odprtine pri vratu in na trebuhu. S čisto nitjo priveži peroti k trupu in noge k repu. Zatem jo položi v primerno veliko in dovolj globoko pekvo, v katero nalij za dva prsta visoko vode na prsa. Navrh po hrbtu pa pomoči gos z malo masti. V vroči pečici se kmalu začne topiti in cediti mast iz goske. Pazi in prilivaj vedno toliko vode, da se mast ne žge. Polivaj pečenko večkrat z mastjo in jo obrni pravočasno. Če je gos zelo mastna, odzemi med pečenjem odvišno mast, ki je kaj izvrstna za prežganje in zabelo juh. Prežgana gosja mast izgubi okus in slast. Gos peči po starosti 1 in pol do 2 in pol ure.

Gosje jetrce ocvrte: Jetrce zreži v na prst debele reznice, malo soli, povalaj najprej v moki, nato v raztepenem jajcu in končno v suhih krušnih drobtincah, vloží v vročo mast in ocvri hitro zlatorumeno. Zraven postavi na mizo pražen krompir ali dušen riž in solato ali pa samo krompirjevo solato.

Gosje jetrce pečene: V mali globoki kastroli razpusti toliko dobre svinjske masti, da sega štríc jetram, katere vložíš v to toplo (ne vročo!) mast. Jetrce

svojo vodo. Tisoči popovniki so se tukaj že okopčali. Samo tvoja nesmernost je kriva tvojim bolečinam, jaz za to nič ne morem.

Erako se rado snake-mu druží.

Erako se rado združuje. Po tvojem prijatelju spoznavajo ljudje tebe, ker se tudi po hlapcu spozna gospodarja, po zastavi bojevnika. Kar odobruješ, čeprav samo od daleč, to bo po dnevih in tednih tvoje, kakor da bi bil to povedal ti sam.

Predpravica.

Pričelo je gorati in bolj kot se je ogenj širil, bolj je naraščala množica radovednežev. Polica je ljudi odrival, da bi gasilci nemoteno

Meščanom in kmetom so delili in z mogočnimi molitvami in zarobljami zoper kušo blagoslavljali svetinje in križce sv. papeža Caharije in sv. opata Benedikta. Gosposka duhovščina ni nasprotovala; še cenila je nje delo in skrb za ljudstvo, nje blagodejni, pomirjevalni vpliv na vznemirjene duhove. Določila je celo v sporazumu s cerkveno oblastjo molitvene ure. Natančno je predpisala in razglasila, kdaj imata in ona skupina svojo uro: kdaj mestna gosposka, kdaj gospe, kdaj gospodične, kdaj trgovci, kdaj mojstri, kdaj pomočniki, kdaj posli, kdaj učeča se mladina, kdaj razne bratovščine.

Po okolici je dala razglasiti, naj ljudstvo ne prihaja v mesto. Zapreti mesta in ga povsem odrezati od okolice niso upali, da ne bi nastalo pomanjkanje živil, ki bi mu nedvomno sledila silna draginja.

A kmetje se niso preveč brigali za razne razglase; deloma se jim pokoriti in jih izpolnjevati niti mogli niso. Tako so pač dalje prinašali v mesto poljske pridelke, prihajali v cerkve, tolažbe, srčnega miru in duševne moči iskati, prihajali k zdravnikom po zdravila, v trgovine po razne potrebščine. »Zakaj, kako je mogoče smrti uteči« — je mislil in govoril preprosti, neuki, a verni človek — »če jo je Bog človeku določil?«

Bogati meščani so bili strahopetnejši; njim je bilo življenje dragocenejšo ko kmetu trpinu. Zato so

se vse njih misli stekale v željo in hrepenenje, da bi morilki utekli. In so mnogi res bežali iz mesta kakor Lot iz Sodome; le bolj naglo in bolj prostovoljno.

Izpočetka je vsak še na tihem upal: »Saj ne bo tako hudo.« Tudi glasno so tolažili drug drugega: »Nekaj smrtnih slučajev bo kakor pri vsaki bolezni, pa bo spet mir in pokoj.« A s takimi lepimi besedami ni nihče prav preveril ne sebe ne drugih. Zakaj oči so videle nasprotno temu, kar je srce želelo, kar so usta govorila.

Tudi oblasti so dajale in delale pogum ljudstvu in samim sebi: »Vse potrebno smo ukrenili; nikomur se ni treba bati.«

A kakor bi jih hotela razdražena morilka zasmehovati, jih za njih predrzno zaupanje in bahavo, a hinavsko govorjenje kaznovati, je naslednje tedne prav med višjo gospodo posebno vztrajno in neusmiljeno kosila. Gospodu mestnemu sodniku je v prvih štirinajstih dneh umorila soprogo in hčerko.

Tedaj se je polastila meščanov silna groza. Kdor je mogel, je bežal. Večinoma v vinograde, v Haloze, v Slovenske gorice, kjer ga je kdo imel. Tam so se poskrili v svoje bele zidanice, da ne bi z nikomer v dotiko prišli in ne bolezni nalezli; nekateri tudi iz strahu pred kmetskimi ljudstvom, ki je gospodo zamrzelo, ker jo je dolžilo, da ona bolezen iz mesta na deželo zanaša.

peči počasi 20 minut v pečici. Nato jih zreži na prst debela reznice, naloži na krožnik, posoli in polij z enim delom masti ter postavi na mizo z oblicah kuhanim krompirjem, dušenim rižem ali krompirjevo salato.

Istotako pripravljena jetrca so kaj izbrana jed, če so hladne. Pečene posoli, daj v porcelanasto ali glinasto skodelico, prelij z vso mastjo in postavi na hlad. Postavi na mizo narezane ali v posodi z mastjo vred kot pridatek k kruhu.

Nadevan gosji vrat: Očiščeni goski odreži glavo in nato vrat. Izloči previdno vso meso iz kože tako da ostane koža nepoškodovana. Nato sešij kožo na enem koncu, napolni vrečo s sekanci, sešij še na drugem koncu ter specita nadevan vrat počasi prav krhko med večkratnim polivanjem s pečici.

Perutninski riž: Glava, vrat, perutnice in drob perutnine, se pri pečenju preveč posušijo in malo izdajo. Gospodinja stori bolje, ako pripravi iz tega samostojno jed, ali pa juho. Želodec, jetrce in srce zreži na male tanke lističe ali na male za grahovo zrno velike kocke. Prepraži to na malo masti par minut in zalij s primerno količino vode, kolikor pač imaš drobovine in koliko hočeš juhe. Dodaj dobro očiščeno na 2 do 3 dele presekanjo glavo in noge, perutnice in na prst široke kose razsekan vrat. Nadalje očisti in olupí eno srednjedebelo zeleno, deblo korenino peteršilja in srednje velik rumen koren. Vse troje zreži na male kocke, dodaj juhi, soli in pusti da vre jed počasi 1 do 1 in pol ure ali če je bila žival stara in meso žilavo, še dalje. Sedaj dodaj prebran in opran riž po 2 pesti na krožnik juhe, kuhaj počasi in ko je riž dobro mehak, postavi jed na mizo s kuhanim prerezanim krompirjem. Če hočeš postaviti to jed na mizo kot redko juho, zakuhaj toliko manj riži — eno dobro pest na krožnik juhe.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 31. oktobra so pripeljali špeharji 103 komade zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 16 Din, špeh 13 do 16. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 80 do 90 Din, 7 voz otave po 70 do 75, 3 ržene slame po 60 do 70, 1 voz detelje po 85, 8 voz krompirja po 0.80 do 1.50, 2 čebule po 4—5, česen 10—12, 26 voz zelja po 1—2, 1 kg 0.75, pšenica 2, rž 1.75, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, proso 2.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 4—5, fižol 2—2.25, kokoš 30—40, piščanci 25—65, raca 20—30, gos 40—80, puran 40—65, domači zajec 8—30, divji zajec 25—30, fazan 18—22, jerebica 12, orehi 6, luščeni 28—30, gobe 1—2, grozdje 3—6, hruške 3—5, jabolka 2—4, mleko 2—3, smetana 8—12, surovo maslo 28—30, jajca 1.25—1.50, med 12—20, suhe slive 8—12, surovi kostanj 1.25 do 1.50, pečeni 4—6 Din.

Mariborski živalski sejem dne 27. X. 1931. Prignanih je bilo 12 konj, 12 bikov, 160 volov, 341 krav in 9 telet, skupaj 534 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 5.50 Din, poldebili voli od 3.25 do 3.50 Din, plemenski voli od 2.50 do 3 Din, bikji za klanje od 3 do 4 Din, glavne krave debele od 3 do 5.25 Din, plemenske krave od 2.50 do 3 Din, krave za klobasarje od 1.50 do 2 Din, molzne krave od 2.75 do 3.25 Din, breje krave 2.75 Din, mlada živina od 3.25 do 5 Din, teleta od 5 do 6 Din. Prodanih je bilo 280 komadov, od teh za izvoz v Italijo 37 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 30. okt. 1931. Pripeljanih je bilo 391 svinj in 1 ovca, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40 do 70 Din, 7—9 tednov stari 80 do 100 Din, 3—4 mesece stari 150 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 300 do 400 Din, 8—10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto stari 550 do 650 Din, 1 kg žive teže 6 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 11 Din. Prodanih je bilo 151 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 14 do 16 Din, II. vrste od 10 do 12 Din, meso od bikov, krav in telic od 6 do 8 Din, teleče meso I. vrste od 18 do 22 Din, II. vrste od 8 do 16 Din, svinjsko meso sveže 10 do 22 Din.

Vedni potnik.

Lev Trocki, svoječasní vojaški bog sovjetske Rusije, mož brez miru in pokoja, je zopet moral spremeniti svoje bivališče. Z otoka Prinkipo v Marmaromorju, v neposredni bližini Carigrada, je bil prepeljan na povelje turške vlade v trdnjavo v Dardanelski morski ožini. Omenjena preselitev je bila izvršena, ker je bil Trocki v zadnjem času preveč in stikih s pregnanim afganistanskim kraljem Aman Ullahom. Svoječasní vladar Afganistana je sumljivo pogosto posečal slavnega ruskega revolucijonarnega kolovodjo. Oba sta baje kovala Angležem opasne prevrate. Na ta način je zlorabil Trocki turško prijateljstvo in gostoljubnost. V sedanjem pregnanstvu v turški trdnjavi bo pod stalnim nadzorstvom turških oblasti.

S prepeljavo v trdnjavo je na doživljajih bogato Trockijevo življenje bogatejše za eno novo poglavje. Na celem svetu ne najdemo moža, ki bi bil vsem državam tako nadležen, kakor Trocki, ki je bila pred leti od celega sveta občudovana osebnost.

Že pred vojno so bile one pokrajine, v katerih je bil Trocki zaprt ali iz katerih je bil izgnan, izjeme. Iz Rusije je moral v Avstrijo, iz Avstrije na Francosko, iz Francije v Španijo, iz Španske v Ameriko. To je bila v glavnem rajža Leva Trockega, predno se je vrnil leta 1917 nazaj na Rusko. Razven tega je še bil dober znanec: nemške, švicarske, italijanske, skandinavske in angleške policije. Ko je bil po odstavitvi nagnan iz Rusije, je bila Turčija zanj pribežališče. Najprej se je naselil prognanec v carigraskem hotelu, a kmalu se je izselil na Prinkipo otok. Tamkaj si je najel hišo, da bi se posvetil pisateljevanju. Pisal je svoj življenjepís. Še danes sestavlja zgodovinske ruske revolucije. Prvi del tega zgodovinskega dela je že izšel.

Ne smemo prezreti dejstva, kako si je prizadeval Trocki po naselitvi v Tur-

»Zapreti bi morali mestna vrata kakor pred dvajsetimi leti in nikogar ne ven pustiti. Vso deželo nam ti strahopetneži zastrupijo.«

A za take želje kmetov se je gosposka v tistih časih še manj zmenila ko za druge želje in potrebe.

Voz za vozom je drdral iz mesta; nekateri visoko obloženi z vsem mogočim pohištvom, z zaboji, polnimi obleke, z jestvinami natlačeni, kakor se ne bi begunci nikoli več nameravali vrniti. Mnogi se tudi niso. Pri goricah jih je zadavila morilka in kar tam so jih pokopali. Na drugih vozovih so bili samo ljudje. Ničesar niso marali s seboj vzeti iz okuženega mesta, le za golo življenje jim je bilo. To so hoteli rešiti za vsako ceno, vse drugo naj propadel. A tudi mnogi teh morilki niso ušli; kakor bi se norčevala z njimi, je tudi nje poiskali in umorila.

Vsem beguncem pa je sledila nevolja njih, ki bežati niso mogli, ne smeli. Mnogi so bili v službah, zato priklenjeni. Trgovci niso mogli čez noč prodajalen zapreti, ako niso marali tvegati velikih izgub. Trgovina je v mestu ob vednih nesrečah že tako silno nazadovala; kakor bajka so se glasila sporočila o nekdanjem njenem razmahu, o silnem bogastvu trgovskih hiš ptujskih. Ostati so morali siromašnejši, ki niso imeli ne vinogradov, ne zidanic, pa tudi ne suhega denarja. Kam naj beže, kje se nastanejo, kje poskrijejo? Ostati so morali, sovražnici na

milost in nemilost izročeni. Zato so se v srcu srdili, z besedami se znašali na nje, ki jim je bila usoda milejša in so mogli pred grozečo nevarnostjo bežati.

Pogostoma so se na ulicah ob vozovih beguncev zbrale gruče ljudstva, ki je vozove ustavljalo, hotelo bogatejšim beg s silo preprečiti. Glasni klici nevolje, zmerjanje, grožnje so se dvigali iz množice.

»Če ste v srečnih dneh živeli z nami in od nas, kaj sedaj bežite?«

»Strahopetci!«

»Ali bo vam pomagano, če mi ostanemo?« je povpraševal kedaj vznevoljen glas iz voza, včasih glas gospodov, včasih voznikov.

»Ako bogatini zbeže, se bo za nas siromake še manj kdo pobrigal. Takšna je stvar. Sramota, da nas tako strahopetno zapuščate.«

»Ako moramo umreti mi, naj umrje z nami tudi gospoda, z našim denarjem opitana. Dol z voza!«

A kočijaž, videč nevarni položaj, ni umel šale. Pomagal si je, kakor mu je bilo za ta slučaj naročeno: udaril je z bičem na levo in na desno, da je poživžgalo in je med ljudstvom nekaj glasov bolešno zajčalo. In glej, prosta je bila pot. Pa je udaril konje, da so se vzpeli in se spustili v divji dir. Pač je priskočil še kak besnež, da bi jih za uzde pograbil in jih ustavil. A je odletel v stran, v zid bližnje hiše,

lahko vršili svojo dolžnost. Ko se mu je posrečilo, množico potisniti nazaj, se je nekdo oglašil: »Zakaj pa moramo samo mi nazaj, a oni tam pa lahko stojijo spredaj?«

Policaj: »Ta lahko stoji tam, kajti to je — njegov ogenj!«

Pri fotografu.

»Tako, delo je opravljeno. Koliko fotografij smem izdelati?«

»Hvala, ne potrebujem nobene.«

»Zakaj ne, zakaj ste pa potem sploh pustili svojo ženo fotografirati?«

»Hotel sem samo enkrat videti, kakšna je, kadar napravi prijazen obraz.«

čiji, da bi izsilil dovoljenje, da sme biti v stikih s celim kulturnim svetom. Po vrsti se je obrnil do vseh zapadno-evropskih držav, da bi mu izdale dovoljenje za vstop. Zadnjič se je trudil za potni list v aprilu tega leta. Tokrat je bila Španija, mlada republika, dežela njegovih hrepenenj. Španci so mu odgovorili uljudno, a s krepkim: ne! In sedaj — sedaj že občuti tudi Turčija njegovo nadležnost. Za Trockega ni drugega bivališča nego dobro zastražena trdnjava . . .

O vsebini razgovorov med Aman Ullahom in Trockim se širijo te-le govornice: Aman Ullah se je zglasil pri njem v imenu največjega in najbojevitejšega plemena Afganistana, v imenu Afridov. Ponudil je Trockemu vrhovno poveljstvo nad afgansko rdečo armado. Rdeča armada bi naj izrabila težaven položaj, v katerem se nahaja Anglija in bi naj pregnala Angleže iz Indije. Prihod Trockega že pričakujejo v Afganistanu z veliko napetostjo.

Gotovo je pač, da je položaj Trockega v Turčiji omejen in da ni zanj na celem svetu nobenega pravega prostora.

*

Vprašanja in odgovori.

F. K. v Z.

Kako bi dobil kako državno službo?

Odgovor:

Službe jetniških paznikov, finančne straže, policistov, orožnikov itd. se vedno razpisujejo v službenem listu po potrebi. Prošnje delati je nepotrebno, ker sedaj ni nobena taka služba razpisana. Sicer so pa že skoraj vsi časopisi o tem poročali in tudi naš list.

A. L. in A. A. v M. I.

Radi bi vstopili v šolo vojne muzike?

Odgovor:

Učenci se sprejmejo v šolo vojne muzike začetkom septembra vsakega leta, po potrebi pa tudi med letom, v starosti 14 do 20 let. Za pojasnilo pa zaprosite naslov: Komanda šole vojne muzike, Vršac.

A. K. v V.

Smo otroci od dveh mater pri hiši. Ali imamo otroci iz prvega zakona kako pravico do dediščine? Ali je vse očetovo?

Odgovor:

Ali je Vaš oče sam posestnik ali ne, je razvidno iz zemljiške knjige v Murski Soboti. Vpogled v to knjigo je dovoljen vsak dan med uradnimi urami brezplačno.

Mogoče pa imate širjati dediščino, kar je tudi razvidno iz zemljiške knjige in iz zapuščinskih spisov po obeh pokojnih pri okrajnem sodišču v Murski Soboti. Po očetu boste gotovo podedovali, ako bo kaj imel.

L. R. v Z.

V kaki zvezi je pokojnina z obrtno pravico?

Odgovor:

Zaradi gostilne in pokojnine vprašajte pri srezkem poglavarstvu v Konjicah.

Isti:

Ali odrasla hči mora od prevzitetkarjev, ako jih zoper mene hujska?

Odgovor:

Odrasla hčer, ki nima izgovorjenega prevzitetka, se mora odstraniti na Vašo zahtevo, četudi imajo njeni stariši prevzitek. Lahko prihaja v obisk, ali stanovati tam ne sme.

F. W. v L.

Ali iztožen račun zastara? Ali moram svojega odvetnika res sam plačati, če tudi sem zmagal, namesto nasprotnika, ki nič nima?

Odgovor:

Proti pravomočni razsodbi ni nobenega pravnega leka. Iztožena terjatev ne zastara, četudi izvira iz obrtnega računa. Treba bo torej plačati. Pač pa imate pravico zahtevati odškodnino od polirja. — Stroške odvetnika morate plačati, saj ste mu tudi pooblastilo podpisali, kakor to sami priznavate. — Drugokrat pišite bolj kratko!

A. D. v B.

Ali smem zasuti jarek na meji med menoj in sosedom?

Odgovor:

Jarka ne smete zasuti, ker Vas bo drugače Vaš sosed tožil radi motenja posesti. Pa tudi povzročeno škodo bi mu morali povrniti. Zakaj hočete imeti? Vi odškodnino, pa niste povedali. Tožbe radi motenja posesti se morajo vložiti v 30 dneh.

V. N. v P.

Sosedove kokoši mi delajo škodo, kaj naj napravim?

Odgovor:

Škodo naj ceni sodni cenilec, potem pa jo iztožite, če se izplača. Drugega ihoda ni. Pa menda tako velike škode ne napravijo, da bi se tožarili!

*

Katoliška Omladina v Mariboru obvešča vse starše, ki želijo dati učiti svoje fante obrta v mestu Maribor, naj se najprej obrnejo na Omladino, ki hoče po možnosti preskrbeti dobrega mojstra, primerno in pošteno stanovanje, da bo tudi kot vajenec ostal zvest Bogu in cerkvi. Istotako naj se obračajo na Omladino iz dežele pomočniki, katerim bo šlo društvo tudi na roko za službo ali stanovanje. Vsa tožadeva pisma naj se naslovijo: Kat. Omladina, Maribor, Cvetlična ulica 28.

Št. Peter pri Mariboru. V nedeljo dne 23. p. m. se je vršil občni zbor prosvetnega društva »Skala«. Na istem je govoril o važnosti knjižnic g. profesor dr. Jeraj. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik Krepek Anton, podpredsednik Tkavec Anton, tajnik Fluher Ant., blagajnik Horvat Franc, knjižničar Budja A. Odborniki: Knuplež Matija, Sande Jakob, Knuplež Ivan mlajši, Ornik Jožef mlajši ter Knuplež Rozalka. Iz poročila odbora je bila razvidna, da si je društvo v zadnjem letu nabavilo lepo število knjig, tako da je knjižnica bogata na knjigah razne vsebine. Šentpeterčani se vabijo, da si knjige pridno izposojujejo. — Fantovski krožek ima v nedeljo dne 8. novembra svoj redni mesečni sestanek z zanimivim predavanjem.

Silvalca pri Mariboru. Tukajšnje bralno in izobraževalno društvo je pridno na delu katoliške prosvete. Meseca septembra je priredilo dramatično igro »Gruda umira«. Drama nam slika naše razmere, kako vse beži od domače grude in išče sreče po tujih krajih, pa je seve

Vest jim ni dala miru.

Župnik je na prižnici oznanil, da mu je nekdo na nekem zborovanju ukradel dežnik. Tata pozna in ga boče, če se to noč ne povrne dežnika, naslednjo nedeljo z imenom razglasil občinstvu. Drugo jutro je našel župnik na župnijskem vrtu, v veliko svoje začudenje — 14 dežnikov.

Najboljši dokaz.

Fotograf: »Smejte se, da bo fotografija še lepša!

»Se na misel mi ne pride. To fotografijo moram ženi poslati na počitnice in če vidi, da se smejem, bo mislila, da se zabavam in koj bom jo imel zopet na vratu.«

ali se je po dolgem na grapavo cestno kamenje zvalil. Konji pa so drveli. Za vozom so sikale in kričale grožnje in kletvice. A niso škodovale ne gospodi ne kočijažu ne konjem. Morda je priletel kak kamen za vozom, v voz. Zadel je manj nevarno, kot bi črna smrt, pred katero so bežali.

Mestne oblasti so imele dela polne roke. Ker je bil gospod mestni sodnik po nesreči v družini ves strit in bolan, sta morala prevzeti vso skrb za mesto gospod pisar in sin. Tako je mogel Dominik v teh časih malokdaj na Hajdino. Oče je potreboval dan na dan njegove pomoči, čile, vztrajne njegove mlade moči. Zakaj upravičeno se je bal, da bi mogli priti časi, kakršni so bili pred dvajsetimi leti, ko je bilo vse mesto zbegano, razburkano, vzbunjeno. Morda celo časi, o kakršnih še stari ljudje govore in pripoveduje mestna historija iz leta 1586. Tako strahotno je ljudstvo tedaj zdvijalo, da je bila brez moči mestna gosposka, brez moči celo cerkev. Grajski pisar je moral nastopiti s svojim vojaštvom, da je sodrgo ukrotil, napravil vsaj za silo red.

In res, gospod pisar se v svojih slutnjah in bojaznih ni motil: prišli so hudi časi. In je bilo treba ljudstvo dan na dan iznova miriti in tolažiti. Zakaj razni obupanci in nezadovoljneži so javno hujskali na upor in na nasilnosti: »Umreti bo tako treba. Zato poprej živimo! Naj dajo bogatini in skopuhi svoj

denar nam siromakom. Čemu jim pa bo? Saj pomrli bomo vsi. In mi stradamo! Lačni in žejni ne maramo umreti!«

Bili so hudi časi. Treba je bilo jasne glave in močne roke, da je množico brzdala in krotila.

Drugi so pridigali, naj se nihče več ne trudi, nihče ne dela. Je brez pomena: sodni dan je blizu!

Na voglih ulic, na trgih in sredi cest so postajali ti preroki, izvečine nemaniči in delomrzneži; včasih tudi taki, ki so bili mnogo dni po cerkvah preklečali, se v globoki spokornosti na prsi trkali, molili in zdihovali; a so naposled nad božjim usmiljenjem in nad seboj obupali. Pa so postali preroki nirvane, smrtni glasniki. Glasno so klicali na ulicah ljudi skupaj in so razkladali svoje obupne misli in svoj žalostni »evangelij vsakemu in vsem, ki so jih poslušati marali.

»Nespameten, kdor še dela. Čemu? Brez pomena, brez koristi je vse. Jejmo in pijmo in se veselimo, dokler še moremo! Saj bomo tako vsi pomrli!«

Take besede, z ogajem in srditim prepričanjem govorjene, so budile v zbeganem ljudstvu glasen odmev. Večje in večje gručice poslušalcev so se zbirale krog takih pridigarjev. Nemirna srca, strahu in obupa polna, ker nikjer in od nikoder pomoči ni bilo, so bila pripravljena, sprejemljiva tla za take nauke. (Dalje sledi.)